

2001

titel:	Deltametropool, NL/EU
medium:	NRC Handelsblad
datum:	september-2001
auteur:	D.B. Stadig, in reactie op artikel Bomhoff (8-9-2001)

Deltametropool, NL/EU

In zijn column van 8 september stelt Eduard Bomhoff onder de titel 'Niks Deltametropool' de vraag aan de orde of materiële welvaart wel of niet bevorderd wordt door een krachtig centraal bestuur. Aan de hand van een vergelijking tussen Frankrijk, Engeland en Nederland in de zestiende en zeventiende eeuw komt hij tot de conclusie dat dit niet het geval is. Bovendien neemt volgens Bomhoff de controleerbaarheid van openbare besturen af naarmate hun omvang toeneemt.

De economische opkomst van Nederland in de zestiende en zeventiende eeuw is te danken aan wat Bomhoff noemt 'het vriendschappelijk concurreren' van de Hollandse steden. Die steden hadden destijds een veel grotere autonomie dan tegenwoordig, nu het centrale bestuur in Den Haag de lakens uitdeelt. Er is dus, volgens Bomhoff, eerder aanleiding tot herstel van die autonomie dan het opgaan van de Hollandse steden in één Deltametropool: 'Geef de steden liever meer macht'.

Om zijn stelling kracht bij te zetten, voert Bomhoff nu een Vereniging Deltametropool ten tonele, bestaande uit de vier grote steden, die dit alles zou nastreven. Men zou één bestuur willen, één openbaar vervoersmaatschappij, één sociale dienst, ja zelfs één balletgezelschap.

Hij waarschuwt de goegemeente echter voor deze wolf in schaapskleren, want die vereniging is niets anders dan een gewone lobby voor meer geld uit het gemeentefonds, op te brengen door de goede burgers van Ede-Wageningen, Oosterhout en Apeldoorn.

Een Vereniging Deltametropool van deze samenstelling en met deze doelstellingen ontspruit echter, behalve de naam, geheel aan de blijkbaar rijke fantasie van Bomhoff.

De echte Vereniging Deltametropool, die anderhalf jaar geleden werd opgericht, omvat op dit moment ruim dertig leden, waarvan twaalf (niet vier) steden, waterschappen, woningcorporaties, kamers van koophandel, VNO/NCW-West en organisaties die actief zijn in het landelijk gebied: WLTO, Natuurmonumenten, ANWB. Onlangs heeft Midden-Holland, een samenwerkingsorgaan van 14 gemeenten in het Groene Hart, zich aangemeld als lid.

Het doel van deze vereniging is om, in Europees perspectief de losse stedenzwerm in het westen te transformeren tot een samenhangend stedelijk systeem; als permanente herinnering aan de ecologische condities voor het ontstaan en voortbestaan van deze stedelijke constellatie is daar de naam Deltametropool aan gegeven. Meer samenhang in de Randstad dus, in het licht van de Europese eenwording en met respect en aandacht voor de bestuurlijke omgeving.

Een bestuurlijke eenheid van deze Deltametropool is dus noch het openbare, noch het geheime doel van de vereniging. De vereniging rekent het zich al evenmin tot taak om te lobbyen voor meer geld uit het gemeentefonds.

De burgers in Gelderland kunnen gerust zijn. De voorstellen van de vereniging betreffen geheel andere zaken dan de organisatie van vervoersmaatschappijen, bestuursdiensten of culturele instellingen. Wie even de moeite neemt om de website van de vereniging (www.deltametropool.nl) te raadplegen kan zich daar snel persoonlijk van overtuigen.

Wat de Vereniging Deltametropool betreft vecht Bomhoff dus tegen zelfgeschapen windmolens. Sterker nog, zijn centrale stelling - welvaart en democratie zijn beide gediend bij spreiding van machtscentra - behoort eveneens tot het uitgesproken gedachtegoed van de vereniging. Aangezien zowel het economische stelsel van vrije, ondernemingsgewijze productie als het bestuurlijke stelsel van een democratie op basis van scheiding van machten (de trias politica) en van vrije verkiezingen tussen politieke personen of partijen met uiteenlopende maatschappijvisies bestaat uit het welbewust spreiden van economische en bestuurlijke machtscentra is hier nog niet heel veel mee gezegd. In theorie en in abstracto zijn we het met elkaar eens. Maar wat betekent dat nu in concreto in de praktijk?

Evenals Bomhoff doet plaatst ook de vereniging het tot ontwikkeling brengen van de Deltametropool in een

internationaal historisch perspectief. Anders dan Bomhoff doet is de vereniging echter geneigd om niet de zeventiende (gouden) eeuw als referentiekader te nemen, maar de achttiende: aan het begin ervan waren we een steenrijk, internationaal centrum van industrie en handel; in het midden van de eeuw, als die positie verloren is gegaan, nog steeds de grote financier van Europa; aan het einde van de eeuw failliet en onder de voet gelopen door Frankrijk. Nederland mag dan recent zijn aangewezen als 'the best place to do business', maar als dat bestaat uit het opkopen van Hoogovens, KPN en straks KLM, dan verhuist het hoofdkantoor van Philips alsnog naar Londen en vertrekt ABN/AMRO naar Frankfurt en Ahold naar Denver.

Omdat historische parallellen altijd ietwat dubieus zijn is het van belang om een ontwikkelingsstrategie voor de Deltametropool ook te baseren op actuele ontwikkelingen in de wereld. Behalve de oude en Europese metropolen als Parijs en Londen is het daarom nuttig ook nieuwe en bijvoorbeeld Amerikaanse metropolen, zoals Los Angeles en de San Francisco Bay Area, op hun merites te bezien. Voor oude en nieuwe metropolen beide geldt dan: wat kunnen we daarvan leren? Wat zijn de zwakke en de sterke kanten van stedelijke concentratie versus stedelijke spreiding? En wat staat ons, in internationaal perspectief, dan te doen?

In dat perspectief zijn de inspanningen van de Vereniging Deltametropool niet zozeer gericht op problemen en zwakten, maar op sterke kanten en kansen. Investerings zijn dus ook niet bedoeld om achterstanden in te halen maar om een voorsprong te vernemen. Tegenover hogere uitgaven staan dan ook hogere inkomsten. Zo bezien gaan de goede burgers in Diever, Doesburg en Dinteloord er dankzij de Deltametropool eerder op vooruit dan op achteruit.

Al met al heeft de column van Bomhoff zijn nut bewezen omdat hij de gelegenheid heeft geboden hem - en wellicht ook anderen - te genezen van waanideeën over doelstelling, inhoud en vorm van een eventuele Deltametropool. Het is jammer dat hij vervolgens een serieuze probleemstelling, de wisselwerking tussen economie en bestuur, zo oppervlakkig uitwerkt. Volgende keer beter.

D.B. Stadig is wethouder van Amsterdam en voorzitter van de Vereniging Deltametropool.